

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6171/20
27.1.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа, и судија Весне Секулић и Сање Агатоновић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Емир Јашаревић, адвокат из Београда, Милоша Поцерца 17, ББ и ВВ, обојице из ..., ..., чији је заједнички пуномоћник Момо Боторић, адвокат из Београда, Арчибалда Рајса 11, против тужене ГГ из ..., ..., чији је пуномоћник Татјана Влаховић Коврлија, адвокат из Београда, Хиландарска 32, ради иселјења по тужби и утврђења по противтужби, одлучујући о жалбама тужилаца и тужене, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 20759/15 од 12.6.2019. године, у седници већа одржаној дана 27.1.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 20759/15 од 12.6.2019. године у првом, другом, трећем, четвртном, петом и шестом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 20759/15 од 12.06.2019. године у седмом ставу изреке, **па се ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцима на име накнаде трошкова првостепеног поступка солидарно исплати износ од 478.125,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 20759/15 од 12.06.2019. године у осмом ставу изреке, **па се ОБАВЕЗУЈЕ** тужена ГГ из ... да тужилци АА из ... на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати износ од 381.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 20759/15 од 12.06.2019. године у деветом ставу изреке **па се ОБАВЕЗУЈЕ** тужена ГГ из ... да тужиоцима ББ и ВВ из ... на име накнаде трошкова првостепеног поступка солидарно исплати износ од 269.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена ГГ из ... да тужилји АА из ... на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 22.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена ГГ из ... да тужиоцима ББ и ВВ из ... на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 33.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 20759/15 од 12.6.2019. године, првим ставом изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Другим ставом изреке одбијен је приговор правноснажно пресуђене ствари, истакнут од стране тужене. Трећим ставом изреке усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је обавезана тужена да се исели са свим лицима и стварима из једнособног стана број ..., у ... стамбене зграде за колективно становање – део дворишта право, у ... улици бр. ..., у ..., изграђене на кат.парц. бр. ..., све уписано у лист непокретности бр. ... КО ..., а који стан, по налазу и мишљењу вештака, представља простор са ознаком “04” - соба нето површине 14,69 м², простор са ознаком “06” - нето површине 8,35 м² и простор са ознаком “6а” - соба нето површине 5,96 м², те да наведену непокретност преда тужиоцима у непосредну државину. Четвртим ставом изреке усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је обавезана тужена да се исели са свим лицима и стварима из заједничких просторија у сутерену стамбене зграде за колективно становање – део дворишта право, у ... улици бр. ..., у ..., изграђене на кат.парц. бр. ..., све уписано у лист непокретности бр. ... КО ..., и то заједничких просторија које су означене по налазу и мишљењу вештака, као простор са ознаком “01” - ходник површине 7,06 м², простор са ознаком “02” - остава нето површине 2,05 м², простор са ознаком “05” - остава нето површине 2,75 м², простор са ознаком “07” - кухиња нето површине 5,64 м², простор са ознаком “08” - соба нето површине 6,23 м², простор са ознаком “09” - купатило нето површине 2,65 м², те да наведене заједничке просторије преда тужиоцима у непосредну државину. Петим ставом изреке одбијен је противтужбени захтев, којим је тужена тражила да се утврди да има право закупа на стану у сутерену зграде у ... улици ... површине 37 м², који се састоји од једне собе, једне кухиње, једног подрума и клозета и заједничке перионице, те право да исти трајно користи са члановима свог

породичног домаћинства, што би тужиоци били дужни да признају и трпе. Шестим ставом изреке одбијен је предлог тужене ГГ за ослобађање од обавеза плаћања трошкова парничног поступка. Седмим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцима солидарно, на име накнаде трошкова поступка, исплати износ од 154.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење, па до исплате. Осмим ставом изреке обавезана је тужена да тужиљи АА, на име накнаде трошкова поступка, исплати износ од 115.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење, па до исплате. Деветим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцима ББ и ВВ солидарно, на име накнаде трошкова поступка, исплати износ од 137.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење, па до исплате.

Благовремено изјављеним жалбама парничне странке су наведену одлуку побијале из свих законом прописаних разлога, и то тужиља АА у ставу седмом и осмом изреке, којим је одлучено о трошковима поступка, тужиоци ББ и ВВ, у деветом ставу изреке, којим је одлучено о трошковима поступка, а тужена Звездана Тодоровић је пресуду побијала у целости жалбом коју је лично изјавила дана 28.9. 2019. године и жалбом преко пуномоћника дана 26.9.2019. године.

Тужена је одговорила на жалбу тужилаца.

Тужиоци су трошкове другостепеног поступка тражили и определили.

Испитујући правилност побијане пресуде, у границама овлашћења из члана 372 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 125/04...111/09), који се примењује сходно одредби члана 506 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/111...18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужилаца делимично основана, а жалба тужене неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 1, 2, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд пази по службеној дужности, а изрека пресуде је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се првостепена пресуда неосновано побија указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 12 истог закона. Жалбом тужене се неосновано указује на повреду одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 7 Закона о парничном поступку, с обзиром да суд, у складу са одредбом члана 221 став 2 истог закона, одлучује које ће доказе извести ради утврђивања битних чињеница, па се одбијање доказних предлога тужене не може сматрати повредом права на расправљање, јер је суд наведеном одредбом овлашћен да одлучује о доказним предлозима странака. Поред реченог, током поступка је изведен доказ саслушањем парничних странака.

Према утврђеном чињеничном стању следи да су тужиоци на основу решења О број 872/95 од 4.9.1995. године и решења О број 1632/01 од 28.8.2001. године правни

следбеници ДД који је био земљишнокњижни власник уличне и дворишне стамбене зграде у ... улици број ... Решењем Комисије за национализацију при Народном одбору Општине Врачар Н број 13/60 од 11.2.1960. године утврђено је да је на дан 26.12.1958. године национализована и постала друштвена својина дворишна зграда у ... улици број ..., која је на дан национализације била у власништву ДД, а која зграда има четири једнособна стана и две одвојене собе. Другим ставом изреке овог решења утврђено је да није национализована улична породична зграда у ... улици број ..., власништво ДД, која се састоји од два једнособна стана. Трећим ставом изреке овог решења изузет је од национализације и остављен у својину ранијег сопственика један једнособни стан у сутерену дворишне зграде који заузима цео сутерен.

Приликом обнављања земљишних књига у периоду од 1975. до 1979. године, дозвољена је укњижба дворишне зграде право, у ... улици бр. ..., СУ + П + 1, која се састоји од једнособног стана бр. 1 у сутерену, једнособног стана бр. 2 у приземљу - стан лево од улаза, једнособног стана бр. 3 у приземљу - десно од улаза, једнособног стана бр. 4 од 35 м² и једнособног стана бр. 5 од 40 м², као и укњижба права власништва у корист ДД на једнособаном стану број ... у сутерену, као посебном физичком делу ове зграде описаном у А листу, као ЗК тело ... под редним бројем Такође је констатовано да је раније постојећа улична зграда срушена. Пре рушења уличне зграде, иста је носила ознаку ... и састојала се од два стана (станови са ознакама 1 и 2), док је дворишна носила ознаку ... и станови у њој су били означени наставком низа бројева започетим становима уличне зграде, дакле 3,4,5,6,7 и 8. Након што је улична зграда срушена, на овој катастарској парцели је остала само дворишна зграда, која се и сада на њој налази, спратности СУ + П + 1. Нумерације станова у преосталој дворишној згради, задржане су и после рушења уличне зграде све до обнове земљишних књига, када је земљишнокњижни суд, као што је горе наведено, дворишну зграду означио бројем ..., а станове у њој ознакама од 1 до 5.

Тужена са својом породицом живи у стану у сутерену дворишне (сада једине) зграде који је раније (пре обнове земљишних књига) носио ознаку ..., а сада је, према стању у катастару, нумерисан бројем ..., у згради означеној бројем ... у ... улици. Према налазу и мишљењу судског вештака грађевинске струке, који је дат на основу увида на лицу места и прегледа целокупне документације, утврђено је да је стан у коме тужена живи носио ознаку број 4, да такву ознаку носи и сада на лицу места, да према стању у катастру непокретности исти стан носи ознаку број ..., у згради означеној бројем у ... улици, да је према уговору о коришћењу стана из 1967. године стан додељен ЂЂ био површине 29,38 м² - на скици је исти означен бројевима 06, 06а и 04, а у моменту вештачења овој површини додате су просторије означене бројевима од 01 до 08 које су заједничке просторије свих станара зграде и његова укупна површина, дакле збир површине додељене ЂЂ и припојене површине заједничких просторија износи укупно 53,85 м².

Отац тужене, сада покојни ЂЂ је дана 8.2.1956. године, као носилац станарског права, са Стамбеном управом НОО Врачар закључио уговор о коришћењу стана у сутерену, означеног бројем ..., површине 16 м² – соба са заједничким клозетом у згради у (део описаног једнособног стана који сада носи ознаку број ...). Након смрти ЕЕ, који је користио стан – собу, у сутерену исте зграде, одлуком Кућног савета зграде од

5.1.1956. године, иста је дата на коришћење ЂЂ. Након тога, ЂЂ је, као носилац станарског права дана 19.03.1967. године са Стамбеном управом НОО Врачар закључио уговор о коришћењу стана у сутерену (без ознаке броја) сада површине 37 м², лоциран у згради број ... у улици, а који ће користити неодређено време заједно са члановима свог породичног домаћинства - супругом ЖЖ, сином ЗЗ и ћеркама ИИ и ЈЈ. ЖЖ, супруга ЂЂ, а мајка тужене, преминула је дана ... године.

Тужена је рођена у спорном стану, али је након удаје 1982. године, исти напустила - из истог се иселила и у периоду од 1982. године до 1985. године живела у домаћинству са својим супругом. Тужена се 1985. године поново уселила у спорни стан како би помогла мајци да негује болесног оца који је преминуо 1986. године. Након враћања у спорни стан тужена је у једном периоду била пријављена на другој адреси, а након тога до закључења главне расправе пред првостепеним судом живела је у наведеном стану. Супруг тужиље је власник куће у Тужиоци су туженој нудили договор око коришћења стана, али су према исказу тужене, услови били неповољни због високе станарине коју су тражили и уговор о закупу није закључен. Тужена је током трајања овог спора - 2018. године, поднела предлог ванпарничном суду ради доношења решења које замењује уговор о коришћењу стана, а као противнике предлагача је означила тужиоце.

Према уверењу РГЗ – СКН од 18.7.2016. године утврђено је да је од обнове земљишних књига 1980. године до формирања катастра непокретности 2007. године, на основу решења О број 872/95 од 04.09.1995. године, укњижено право власништва на једнособном стану број ... у сутерену зграде у ... улици број ..., у ... у корист АА и КК, са по 1/2 идеална дела. На основу решења О. бр. 1632/01 од 28.08.2001. године укњижено је право власништва на 1/2 дела наведеног земљишно-књижног тела – једнособног стана бр. ... у сутерену, тадашњег власника КК, у корист ББ и ВВ, са по 1/4 идеалног дела.

Према препису листа непокретности број ... КО ..., као власници једнособног стана број ... у сутерену уписани су АА са 1/2 идеалног дела и ББ и ВВ са по 1/4 идеалног дела, а на једнособном стану број ..., у приземљу лево од улаза и једнособном стану број ... у приземљу, десно од улаза, уписани су власници АА и ЛЛ са по 1/2 идеалног дела, све у згради у ... улици број ..., у

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је неоснован приговор недостатка активне легитимације на страни тужилаца, јер су тужиоци према стању у катастру непокретности носиоци права својине на стану из ког се тражи иселење, па су у смислу одредбе члана 37 Закона о основама својинскоправних односа легитимисани да траже иселење тужене, која је у поседу овог стана и тиме пасивно легитимисана. Тужена је активно легитимисана за противтужбу којом тражи утврђење права закупа на стану у чијем је поседу, стога што је унета у уговор о коришћењу наведеног стана као члан породичног домаћинства преминулог носиоца станарског права - свога оца ЂЂ.

Првостепени суд је усвојио захтев тужилаца за исељење тужене из предметног стана, оценивши да је тужена изгубила статус члана породичног домаћинства исељењем у периоду од 1981. до 1985. године, па сходно одредбама члана 91 Закона о стамбеним односима (“Службени гласник СРС”, бр. 29/73) својство члана породичног домаћинства није могла стећи поново после 29.07.1973. године с обзиром да се ради о стану у приватној својини грађана. Поред тога, првостепени суд је оценио да тужена има и решено стамбено питање с обзиром да њен супруг поседује кућу у ..., а током поступка није доказала да је та кућа неусловна и неподобна за становање. И према Закону о становању (“Службени гласник РС”, бр. 50/92...49/95) који је важио у време смрти ЖЖ, последњег носиоца станарског права на спорном стану, није прописана могућност да лице које је изгубило статус члана породичног домаћинства исти статус поново стекне на стану у приватној својини грађана. Усвојен је и захтев за исељење и предају заједничких просторија у сутерену ове стамбене зграде уз образложење да и ове заједничке просторије, које су припојене стану датом на коришћење ранијим носиоцима станарског права ЂЂ и ЖЖ, тужена користи без правног основа, јер јој исте нису додељене сагласношћу власника којима припада више од половине укупне површине станова и других посебних делова зграде, због чега је основан захтев тужилаца, као носилаца права својине на посебним деловима ове зграде, за предају истих.

Противтужбени захтев је одбијен као неоснован стога што је туженој исељењем престало право да предметни стан користи као преостали члан породичног домаћинства. Тужена је удајом и исељењем јасно манифестовала вољу и исказала намеру да трајно напусти овај стан, а удајом је центар њених животних активности измештен у домаћинство супруга, тако да поновним уселењем у спорни стан није могла стећи статус члана породичног домаћинства. И са аспекта члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, тужили није повређено право на дом стога што тужила има на други начин решену стамбену потребу у кући свога мужа у ... Током овог поступка тужена није доказала своје довољно чврсте и трајне везе са предметним станом, а које везе би биле претежније за заштиту њеног права на дом у односу на заштиту права својине тужилаца на спорном стану.

Приговор апсолутне ненадлежности за поступање суда одбијен стога што се у овом спору тражи исељење тужене, па је у смислу одредбе члана 1 ЗПП надлежан суд.

Приговор правноснажно пресуђење ствари одбијен је сходно одредби члана 359 ЗПП-а, с обзиром да у овом спору у односу на спор који је правноснажно окончан пресудом Окружног суда у Београду Гж 4015/62 од 24.08.1962. године не постоји индентитет парничних странака, ни предмета спора, а и захтев за исељење заснован је на другачијем чињеничном стању - исељење тужене се тражи због тврдње да је исељењем из спорног стана изгубила статус члана породичног домаћинства, док је у правноснажно окончаном спору захтев тужиоца ДД за исељење ЂЂ био заснован на тврдњи да тужени нема право коришћења собе коју је раније користио ЕЕ.

Неосновано се жалбом тужене оспорава закључак првостепеног суда да су тужиоци активно легитимисани. Наиме, наслеђем у смислу члана 20 Закона о

својинскоправним односима тужиоци су стекли право сусвојине на стану број 1 у сутерену зграде у ... број ..., на коме је њихов правни претходник био уписан као земљишнокњижни власник стана као посебног дела наведене зграде у поступку обнове земљишних књига, а што је првостепени суд несумњиво утврдио на основу расправног записника земљишнокњижног суда у Београду Рз 2415 из чије садржине је правилно утврђено да је власник јединог стана у сутерену дворишне зграде правни претходник тужилаца, због чега су тужиоци као сувласници стана број 1 и као носиоци заједничке својине на деловима сутерена који користе згради као целини, свакако легитимисани за тужбу ради предаје и исељења тужене из стана који користи, сачињеног од делова стана број 1 и припојених му заједничких простора зграде. Закључак првостепеног суда да су тужиоци титулари права својине на стану у сутерену дворишне стамбене зграде у потпуности одговара стању у катастру, ранијем земљишно-књижном стању и исправама које су биле основ за упис права својине, као једином меродавном основу за стицање и доказивање својинских права. Чињеница да се у евиденцији Јавног предузећа за стамбене услуге на овој адреси водио већи број станова са различитим ознакама није од значаја код поуздано утврђене чињенице да је ДД од оснивања замемљених књига 1934. године био уписани носилац права својине на целокупном сутерену дворишне стамбене зграде, да је у истом обиму (дакле као целокупан сутерен) тај простор у његову корист изузет решењем о национализацији од 11.02.1960. године у коме се изричито наводи да се у корист ДД изузима сутерен дворишне зграде и налаже земљишно-књижном суду спровођење ове промене, што је и учињено. Претходно донетим решењем о национализацији у корист ДД изузета је из национализације целокупна улична зграда за коју је наведено да се састоји од два једнособна стана, што је потврђено и земљишно-књижним стањем (дакле, уопште се не помиње стан у сутерену), и у земљишној књизи констатовано да је улична зграда порушена, па се као неоснован показује навод жалбе да се стан у сутерену налазио у порушеној уличној згради. Да је стан у сутерену постојао само у дворишној, а не и уличној згради у ... улици, несумњиво потврђује опис обе зграде у земљишној књизи према коме је само дворишна идентификована као Су+П+1, што опет потврђује закључак првостепеног суда да се стан у сутерену налазио само у дворишној згради и да је на том стану у сутерену једини власник био ДД, те да је ранији носилац станарског права на овом стану ЂЂ и тужена, као преостали члан његовог домаћинства, користила и сада користи само тај стан. Наведени закључак првостепеног суда потврђен је и уговорима о коришћењу ових станова од 8.2.1956. године и 19.3.1967. године и решењима о експропријацији из 1975. године којима се такође наводи само један стан у сутерену дворишне зграде, а касније и решењем о деекспропријацији из 1995. године. Из наведених разлога неосновано се жалбом тужене понавља тврдња, изнета и цењена и током првостепеног поступка, да су тужиоци власници стана број 1 у порушеној уличној згради, јер се након уписа у земљишној књизи да је ова зграда срушена не би могло уписати право својине на стану који не постоји. Такође је на основу свега реченог неоснован навод жалбе да је стан број ... у друштвеној својини, јер једини једнособан стан у сутерену дворишне зграде у ... (старе ознаке ... , па потом ...) никада није ни био у друштвеној својини, јер је решењем о национализацији од 11.2.1960. године изузет и остављен у својину ДД, а откупом станова на првом спрату који су били у друштвеној својини, целокупна дворишна зграда прешла је у режим приватне својине на становима означеним бројевима 1-5, као посебним деловима исте, док су делови зграде који служе згради као целини (кров, степениште,

ходници) постали њихова заједничка својина.

Правилан је закључак и да је тужена пасивно легитимисана за предају у посед свих сутеренских просторија и то како оних просторија које је користила по основу уговора о коришћењу од 1967. године, тако и њима припојеног заједничког простора зграде. Жалбом тужене се неосновано указује на значај чињенице да је вештак утврдио да је стан који користи тужена на лицу места означен бројем ..., а не бројем ... како је евидентиран у катастру. Ознака на самим вратима стана није одлучна у идентификацији предмета иселења и предаје, с обзиром да је налазом и мишљењем судског вештака грађевинске струке датог у складу са одредбом члана 249 ЗПП прецизно описана структура непокретности која је предмет тужбеног захтева и иста је у складу са ознакама у јавном регистру непокретности, што ожалбену пресуду, као извршну исправу, чини насловом подобном за извршење.

Неосновано се жалбом тужене истиче да пренумерација спорног стана није извршена на основу одлуке надлежног органа и оспорава уверење ГО ... издатог 1998. године којим се, поред осталих доказа, ова чињеница потврђује. Наиме, наведене тврдње жалиља је истицала и током првостепеног поступка, а првостепени суд је у оспореној пресуди за изведени закључак дао јасне и довољне разлоге које као правилне прихвата и овај суд. Закључак првостепеног суда о спорној чињеници да је у сутерену дворишне зграде постојао само један једноособан стан који сада носи ознаку ... у катастру непокретности ..., првостепени суд је извео правилном оценом јавних исправа и то решења Комисије за национализацију број 13/60 од 11.02.1060. године (истим је у корист ранијег сопственика од национализације изузет једноособан стан у сутерену дворишне зграде који заузима цео сутерен) и уверење РГЗ од 18.07.2016. године, уз које је достављена документација из збирке исправа, а која се односи на поступак обнове земљишних књига рађен у периоду од 1975. до 1979. године. Наиме, према правилима замљишно-књижног права садржаних у законима донетим 1930. и 1931. године, а који су се примењивали на основу члана 4 Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године - Закон о земљишним књигама, Закон о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига и Закон о земљишним деобама отписима и приписима, који су се примењивали у поступку обнављања земљишних књига у периоду од 1975. до 1979. године, следи да поступак обнављања земљишних књига проводи општински суд код кога се земљишна књига води и да правилност овог поступка оцењује надлежни окружни суд, коме се достављају операти обнављања на преглед и одобрење. У конкретном случају, према расправном записнику Рз.2415 земљишно - књижни суд је у поступку обнављања земљишне књиге донео решење којим је дозволио укњижбу права власништва и права коришћења на свим посебним физичким деловима дворишне зграде у ..., па између осталог и на једноособном стану означеном бројем ..., који се налази у сутерену наведене зграде. Дакле, противно наводима жалбе, нумерацију и упис права својине на једноособном стану број 1 у сутерену дворишне зграде у ... извршио је надлежни орган – земљишно-књижни суд као орган који је водио евиденцију свих непокретности и стварних права на њима. Речено значи, да је било више од једног једноособног стана у овој згради, он би као посебан део био такође описан и уписан. Стога је без утицаја инсистирање жалбе на извештају Градске општине ... из 1998. и 2018. године, јер првостепени суд свој закључак заснива на јавној исправи-уверењу РГЗ и стању у земљишним књигама, постојећем у време

њиховог обнављања. Околност да су пре одлуке о изузимању од национализације стана у сутерену у корист ДД, делови тог стана-две одвојене собе дате на коришћење ЂЂ (соба означена као стан број ... према уговору из 1956) и соба без ознаке дата ЕЕ, није од утицаја на закључак суда у побијаној одлуци. Наиме, из свих изведених доказа следи закључак да су грађевински несамостални делови стана – собе додељивани на коришћење носиоцима станарског права након што је ова зграда као најамна национализована, због чега се не може прихватити теза тужене да је у сутерену постојало више станова. Томе у прилог говори и налаз и мишљење судског вештака грађевинске струке у коме се наводи да су сви корисници делова стана у сутерену користили један заједнички клозет, што потврђује закључак првостепеног суда, да је у сутерену ове зграде постојао само један једнособан стан (не може се сматрати станом у грађевинског смислу соба без мокрог чвора). Све речено у складу је и са датим извештајем ЈКП за стамбене услуге који је водио евиденцију о корисницима станова по основу станарског права, а не о власницима на непокретностима (што је било у надлежности суда), па се зато извештајима овог предузећа према којима се користе два стана у сутерену, не доводи у сумњу закључак првостепеног суда. Стога ова околност, код јасне садржине решења о изузимању и стању у земљишној књизи које је касније преузето и катастром, није од утицаја на утврђено чињенично стање да је ДД власник и дела стана у сутерену који користи тужена, као и дела истог стана раније означеног бројем 3. Чињеница да су делови једног јединог једнособног стана у сутерену дворишне зграде носили ознаку 3 и 4, не води закључку о постојању два једнособна стана већ само о једном, који је био у власништву правног претходника тужилаца. На основу изложеног, неосновано се жалбом истиче да су у сутерену постојала и постоје два стана и да део стана у сутерену који користи тужена представља друштвену имовину, а не власништво тужилаца.

Следом реченог, на правилност побијане пресуде није од утицаја околност да је у образложењу исте погрешно наведен слабије читљиви део решења о изузимању од 11.2.1960. године, као део сутерена, иако се пажљивим читањем и сагледавањем свих осталих доказа садржаних у збирци исправа несумњиво уочава да се ради о изузимању целог, а не дела сутерена, с обзиром да се закључак првостепеног суда заснива на стању у земљишним књигама и катастру, као јавним исправама чија истинитост није доведена у сумњу, већ је напротив потврђена изјашњењима органа од којих потиче, а који несумњиво говоре о власништву на стану у сутерену дворишне зграде у ... И налаз и мишљење судског вештака грађевинске струке у свему поткрепљују изведени закључак првостепеног суда. Стога се жалбом тужене неосновано оспорава аутентичност решења од 11.2.1960. године, јер иста током првостепеног поступка за овакве наводе у смислу одредбе члана 230 став 3 ЗПП није предложила нити је пружила доказе.

Супротно наводима жалбе тужене на спорну околност да део стана који користи тужена, а који је према уговору о коришћењу као носилац станарског права користио ЂЂ, представља део једнособног стана у сутерену дворишне зграде чији су власници тужиоци, првостепени суд је прибавио све доказе које су странке током посутпка предлагале, па и спецификацију станова у овој згради и од Градске општине ... и од ЈКП за стамбене услуге, као и од катастра непокретности, па је правилном оценом наведених доказа извео закључак да су тужиоци активно легитимисани да траже иселење тужене. Извештај Агенције за реституцију, као и решења о експропријацији,

деекспропријацији и решења о враћању накнаде примљене по основу експропријације стана број 1, 2 и 3 на истој адреси само потврђују наведени закључак суда. Стога се жалбом тужене неосновано истиче да током првостепеног поступка нису прибављени сви докази које је она предлагала, с обзиром да о супротном сведоче расправни записници од 12.10.2018. и 07.3.2019. године и прибављени докази. Током првостепеног поступка, ниједним доказом није доведена у сумњу садржина јавних исправа које је првостепени суд узео у подлогу чињеничног закључка о овој спорној чињеници, а терет доказивања и оспоравања законске претпоставке тачности јавне исправе у смислу члана 230 ЗПП је на оној страни која ову тачност оспорава.

Правилан је и закључак првостепеног суда да тужена у периоду од 1981. до 1985. године није живела у спорном стану, већ да се из истог иселила и тиме изгубила статус члана породичног домаћинства свога оца ЋЋ који поновним уселењем у стан није могла стећи. Наведени закључак првостепени суд је извео на основу исказа тужиле, као и закључак о спорној чињеници да тужилца има решено стамбено питање на други начин - да има могућност да живи у кући свога супруга у ... Током првостепеног поступка тужена није предлагала доказе на околност да је предметна кућа у ... неусловна, а у свом исказу који је дала пред судом изјавила је да њен супруг поседује кућу у ..., због чега се жалбом неосновано побија изнети став првостепеног суда.

Дакле, чињеница да се тужилца иселила из предметног стана 1981. године и да има на други начин решено стамбено питање, основа су правилног закључка првостепеног суда да тужена у смислу одредбе члана 91 Закона о стамбеним односима и одредбе члана 34 Закона о становању ("Сл. Гласник РС" 50/92...49/95) важећег у време смрти последњег носиоца станарског права на овом стану - ЖЖ, нема право да настави са коришћењем истог. Наиме, лице које је било члан породичног домаћинства и становало заједно са носиоцем станарског права на стану у приватној својини, па се из истог иселило и тако изгубило својство члана породичног домаћинства и корисника дотадашњег стана после 29.јула 1973. године, не може поново стећи својство члана породичног домаћинства и корисника стана у смислу одредбе члана 91 Закона о стамбеним односима ("Сл. Гл. РС", бр. 29/73), јер се у смислу одредбе члана 2 истог закона станарско право могло стећи само на стану у друштвеној својини. Стога је према одредби члана 93 став 1 истог закона само је ЖЖ, као последњи носилац станарског права стеченог до 29.07.1973. године, могла користити спорни стан до своје смрти, а са њом и тужена. Након смрти ЖЖ тужена је изгубила право да користи овај стан. Чак и да се занемаре одредбе наведеног закона који је искључивао право стицања станарског права на становима у приватној својини након 29.јула 1973. године, тужена овај статус не би могла стећи и да се занемари чињеница да се иселила из истог у периоду од 1981. до 1985. године, с обзиром да има решено стамбено питање на други начин и могућност да живи у кући свога супруга у Тужилца није могла у исто време бити члан породичног домаћинства свога оца/мајке и имати своју породицу, па је стога правилан закључак првостепеног суда да је удајом и иселењем из спорног стана и променом пребивалишта јасно исказала намеру да не жели више да живи у спорном стану. Следом свега реченог, првостепени суд је правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање усвојио тужбени захтев за иселење тужене и одбио противтужбени захтев којим је тражено да се утврди да

тужена има право закупа на неодређено време на једнособном стану у сутерену.

У жалби се у смислу одредбе члана 359 ЗПП могу износити нове чињенице и предлагати нови докази само ако жалилац учини вероватним да их без своје кривице није могао изнети, односно предложити до закључења главне расправе. У конкретном случају, лична документа тужене пасош и лична карта, као и изводи из књиге рођених за њену децу, те извештај лекара, нису пружени докази на основу којих би се могла сматрати вероватним да их тужена није могла доставити и током првостепеног поступка. Поред реченог, другостепени суд сматра да приложени докази нису од утицаја на утврђене одлучне чињенице током првостепеног поступка, с обзиром да и тужена током првостепеног поступка није негирала чињеницу да у периоду од 1981. до 1985. није живела у спорном стану, те да се након тога у исти уселила, а достављени докази односе се на неоспорену тврдњу да је тужена након 1985. године живела у спорном стану.

Европска конвенција у члану 8 ст. 1 прописује да свако има право на поштовање свог приватног породичног живота, дома и преписке. Став два истог члана допушта, под одређеним условима, мешање државе у остваривање ових права. Такво мешање мора бити у складу са законом, да има легитиман циљ и да је неопходно у демократском друштву.

Правилно је првостепени суд закључио да се спорни стан у смислу члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права на може сматрати домом тужене. Наиме, тужена има четворо одрасле деце и деветоро унучића како тврди у жалби, дакле њена су деца пунолетна и имају своје породице, а муж тужене има кућу у ..., што значи да је стамбено обезбеђена. Живећи у спорном стану у периоду од 1986. до 1995. године тужена у истом није стварала свој дом, с обзиром да је према сопственом исказу у овом стану боравила како би помогла мајци и неговала оца. Стога је у спорном стану био дом њене примарне породице, јер је исти додељен њеном оцу ради коришћења истог са супругом ЖЖ и тада малолетном децом. Удајом и иселењем из спорног стана, тужена је са својим супругом и децом створила свој дом, ван родитељског дома.

Међутим, све и да се стане на супротно становиште, а наиме да је тужена поновним уселењем у спорни стан, као дом своје примарне породице и становањем у истом, у њему створила свој дом, став је другостепеног суда да се у сукобу два конвенцијом заштићена права - права на дом тужене и права на заштиту имовине тужилаца, у конкретном случају има пружити заштита праву на имовину тужилаца.

Наиме, зграда у којој је спорни стан одлуком јавне власти национализована је тужиљиним оцу као власнику исте, а такође му је одлуком јавне власти из национализације изузет и остављен у својину стан у сутерену – али, оптерећен станарским правом оца и мајке тужене. Ограничење права власништва правног претходника тужилаца, а потом и тужилаца, извршено је у корист примарне породице тужене – ради задовољења њихових стамбених потреба и трајало је од 1953. године до смрти ЂЂ и ЖЖ 1995. године, дакле 42 године, а тужена је потом спорни стан користила још 25 година и у њему још увек живи. Циљ ради којег је стан додељен оцу

тужене остварен је стамбеним збрињавањем ЂЂ и ЖЖ (док су били живи) и њихове деце – до стварања сопствених породица и стамбеног збрињавања на други начин. Тужиоци су сувласници на спорном и још два једнособна стана у овој згради. Супруг тужене је власник куће у ... Стога другостепени суд у светлу околности конкретног случаја, оцењује да је иселење тужене ради остварења легитимног циља – заштите својинских права тужилаца као приватних лица у смислу члана 37 ЗОСПО, нужно и сразмерно и овакво мешање јавне власти у смислу одредбе члана 8 став 2 Европске конвенције о заштити људских права, неопходно је у демократском друштву, јер се нарушена равнотежа ова два права другачије не може успоставити. У супротном, тужилца и њена деца и њихови потомци могли би фактичким становањем у спорном стану у потпуности лишити тужиоце и њихове потомке права на имовину, што је по оцени овога суда супротно законима и Уставу Републике Србије и Европској конвенцији о људским правима. Права појединца су ограничена правима других појединаца и стога се не могу остваривати на штету других. Ограчење права на имовину тужилаца стамбеним збрињавањем тужене, која на територији града Београда може живети у кући свога супруга, било би несразмерно, јер тужена своје стамбене потребе може остварити без повреде права тужилаца.

Одлука о приговору апсолутне ненадлежности и приговор пресуђене ствари донета је правилном применом одредаба члана 1 и члана 346 став 2 ЗПП, с обзиром да је тужбом постављен имовинскоправни захтев о коме није правноснажно одлучено. Правилна је и одлука о захтеву тужене за ослобађање од обавезе плаћања судских такси, с обзиром да тужена током поступка није доставила доказе о свом и имовном стању и приходима чланова свог породичног домаћинства, а што је била дужна у смислу одредбе члана 164 и 165 ЗПП.

Са свега изложеног, а применом одредаба члана 375 у вези члана 373 тачка 3 ЗПП, донета је одлука као у првом ставу изреке ове пресуде.

Како се жалбама тужилаца основано указује на погрешну примену материјалног права приликом одмеравања трошкова тужилаца на име ангажовања адвоката и то тарифног броја 13, 14, 16 и 17 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, другостепени суд је првостепену одлуку у ставу седмом, осмом и деветом изреке побиијане пресуде преиначио, јер је донета погрешном применом материјалног права.

Одлука о трошковима првостепеног поступка донета је применом чланова 149, 150, 159 у вези члана 387 тачка 3 Закона о парничном поступку, а износ досуђен другим ставом изреке представља издатке тужилаца АА и сада покојног КК (правни претходник тужилаца ББ и ВВ), које су имали ради ангажовања заједничког пуномоћника који је обе странке заступао у овом поступку све до смрти КК дана ... године, а на име састава тужбе у износу од 33.750,00 динара, заступање на девет одржаних рочишта у износу од по 36.000,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште (22.1.1996. године) у износу од 19.125,00 динара, за састав жалбе (од 2.2.2001. године) у износу од 67.500,00 динара и за састав два необразложена поднеска

у износу од по 16.875,00 динара, што све укупно износи 478.125,00 динара. Адвокатски трошкови одмерени су у складу са Тарифним бројем 14 став 2 тачка 3 Адвокатске тарифе, дакле по врсти спора с обзиром да се у конкретном случају ради о спору из стамбених односа (исељење из стана и утврђење права закупа на стану), уз урачунато увећање према тарифном броју 17 АТ због заступања две странке.

Одлука садржана у трећем ставу изреке ове пресуде донета је применом одредбе члана 149, 150 и 159 у вези са чланом 387 тачка 3 Закона о парничном поступку а досуђени износ чине издаци тужиље АА за процесне радње које је предузео њен пуномоћник који ју је у овом спору заступао почев од 22.10.2004. године па до окончања поступка и то за заступање на четири одржана рочишта у износу од по 24.000,00 динара, за приступ на 15 неодржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, за састав три образложена поднеска у износу од 22.500,00 динара и за састав два необразложена поднеска (од 19.6.2015. и 24.5.2018. године) у износу од по 11.250,00 динара, што све одмерено по Тарифном броју 14 према врсти спора који је у конкретном случају стамбени износи укупно 377.250,00 динара. Тужилци нису признати трошкови неодржаног рочишта од 24.6.2005. године стога што је исто одложено на сагласан предлог оба пуномоћника ради договора, као ни приступ на неодржано рочиште 21.4.2017. године, стога што је исто одложено због непоштовања законом прописаног рока за предају поднеска од 13.4.2017. године (кривицом тужиље). На основу одредбе члана 27 став 1 тачка 5 Закона о судским таксама, одмерена је судска такса на првостепену пресуду у износу од 4.000,00 динара.

Одлука садржана у четвртном ставу изреке ове пресуде донета је применом одредбе члана 149, 150 и 159 и члана 387 тачка 3 Закона о парничном поступку, а досуђени износ чине издаци тужилца ББ и ВВ на име ангажовања заједничког пуномоћника - адвоката за заступање на четири одржана рочишта у износу од по 36.000,00 динара, за приступ на 11 неодржаних рочишта у износу од по 19.125,00 динара, за састав једног образложеног поднеска у износу од 33.750,00 динара (поднесак од 13.3.2017. године) и за састав једног необразложеног поднеска од 24.5.2018. године у износу од 16.875,00 динара, што све укупно износи 269.250,00 динара, одмерено по Тарифном броју 14 став 2 тачка 3 Адвокатске тарифе према врсти спора, уз урачунато увећање према тарифном броју 17 АТ због заступања две странке.

На досуђене трошкове првостепеног поступка одлукама садржаним у другом, трећем и четвртном ставу изреке тужиоцима је на основу члана 277 и 324 Закона о облигационим односима призната и законска затезна камата од извршности, па до исплате.

Одлука о трошковима другостепеног поступка садржана у петом ставу изреке ове пресуде донета је на основу одредбе члана 161 став 1 Закона о парничном поступку, а досуђени износи чине издаци тужиље АА на име ангажовања адвоката за састав жалбе у износу од 22.500,00 динара, с обзиром да је тужилца делимично успела у поступку по жалби, па јој сходно одредби члана 149 став 2 ЗПП, припада сразмерни део трошкова овог поступка.

Одлука садржана у шестом ставу изреке ове пресуде донета је применом одредаба члана 149, 150, 159 и 160 став 1 ЗПП, а досуђени износ чине издаци тужилаца ББ и ВВ на име ангажовања адвоката за састав жалбе у износу од 33.750,00 динара одмерени у складу са Тарифним бројем 14 став 1 тачка 3 у вези Тарифног броја 16 и 17 АТ важеће на дан пресуђења, а с обзиром да су тужиоци само делимично успели у жалбеном поступку, то им сходно одредби члана 149 став 2 ЗПП припада сразмеран део трошкова.

Тужиоцима нису признати тражени трошкови судских такси за изјављене жалбе и другостепену одлуку, с обзиром да је у складу са одредбом Тарифног броја 2 тачка 8 у вези Тарифног броја 1 тачка 7, странка обвезник плаћања таксе на жалбу на трошкове само уколико се о трошковима одлучује посебним решењем.

**Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**